

Høringsinnspill fra Statsforvalteren i Agder

- Forslag til endringer i forskrift om erstatning etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon -

1 Status for ordningen i Agder

Statsforvalteren i Agder har de siste fem årene utbetalt 46.567.832 kr i ordningen. Saneringsårsakene er hovedsakelig Åpen Yngelrâte (bier), Salmonella Kedougou (svin) og sykdom på jordbærplanter.

2 Kommentarer til forslag til endringer i forskrift

2.1 Husdyrkategorier

§ 6. Utmåling av erstatning, første ledd skal lyde: Småfe, fjørfe, storfe og gris erstattes etter standardiserte satser jf. § 17 - § 20. Andre kategorier innen de enkelte husdyrslag som nevnt i første punktum, og andre husdyrslag, erstattes etter verdien i Norge på påleggstidspunktet.

Statsforvalteren i Agder støtter forslaget om at det skal kunne utmåles erstatning til produsenter som har andre kategorier innad i de nevnte husdyrslagene enn det som er gitt standardsats for i forskriften.

Eksempel fra Agder:

Vi hadde i 2019 en saneringssak som gjaldt en hobbyhønsbesetning. Innkjøpsprisen på hønene var nærmere 500 kr, mens utbetalingen ble lik null, siden standardsatsen reduseres lineært til en nullverdi ved 79 ukers alder. Innkjøpsverdien på hønene i hobbybesetningene skiller seg betydelig fra standardsatsene og belastningen ved sanering er stor også for disse som ikke driver næringsvirksomhet. Viser derfor på dette som en positiv endring for søknader som den overnevnte.

2.2 Standardsatser

Vi støtter forslaget til videreføring og justering av standardsatser. Samtidig mener vi at det bør åpnes for at søkerne kan dokumentere høyere verdier, som f.eks. skyldes prisøkning på innsatsfaktorer, høye avlsverdier og markedsverdi. Når slike faktorer ikke hensyntas, vil resultatet kunne bli at produsenter som driver godt får en større økonomisk belastning enn andre.

Standardsatser for småfe

Forslaget om justering av satsene for småfe tilrådes samt videreføring og presisering av beregning av drektighetstillegg.

Standardsatser for fjørfe

Statsforvalteren i Agder støtter forslag om justering av satsene for fjørfe. Som nevnt tidligere mener vi at det bør åpnes for en individuell vurdering dersom søkere kan dokumentere verdier som er betydelig høyere enn standardsatsene. Dette vil være spesielt aktuelt for fjorfeproduksjoner der førkostnadene utgjør 60-70% av kostnadene.

Standardsatser for storfe

Vi støtter forslaget om justerte satser for storfe og vil samtidig presisere at dette er en produksjon der markedsverdi og avlsverdi har stor betydning og at det derfor bør åpnes for muligheten for individuell beregning.

Standardsatser for gris

Vi støtter forslaget med å øke de standardiserte satsene og tilleggene som er foreslått for smågris og livdyr. Vi vil presisere at også i svineproduksjonen utgjør førkostnadene størstedelen av kostnadene og at prisøkninger på innsatsfaktorer i stor grad vil påvirke det faktiske tapet.

Kommentarer til forskrift inneholder tabellen «beregning tillegg per drektige purker». Vi mener at tabellen er misvisende og bør inneholde faktoren $Z=7$ for dagene 99-112.

3 Statsforvalteren i Agders erfaringer med nåværende ordningen

3.1 Kommentar til §3 generelle vilkår - forsikring

For erstatning etter matloven § 22 tredje ledd og § 31 er det et vilkår at tapet ikke kan dekkes gjennom en allment tilgjengelig forsikringsordning, eller at søkeren ikke faktisk får dekket tapet gjennom forsikring eller på annen måte.

Vi opplever det som utfordrende å skulle dokumentere at søkeren ikke får dekket tapet på annen måte og ønsker mer konkrete føringer på hvordan slik dokumentasjon skal fremskaffes og hvilken dokumentasjon som skal legges til grunn.

3.2 Kommentarer til § 5 og § 6

Takst

Fra kommentarer til forskrift:

Unntaksvis og med forhåndsgodkjenning kan en takst utarbeidet av en autorisert takstmann i samarbeid med statsforvalteren legges til grunn for erstatningen. Utgifter til takst er ikke erstatningsberettiget.

I de største saneringssakene vil verdifastsetting av bygningene være en vesentlig del av beregningen av erstatningen. Statsforvalteren i Agder har ikke intern kompetanse på taksering av bygninger og det er derfor svært krevende å skulle utføre taksering når bygninger må rives. Vi mener at taksering av bygninger ved bruk av ekstern takstmann bør inngå i ordningen samt at utgifter til takst bør være erstatningsberettiget.

Egeninnsats og leid arbeidskraft

Fra kommentarer til forskrift:

Søker skal som hovedregel utføre arbeidet selv eller velge rimeligste alternativ til bruk av leid arbeidskraft. Det vil si at søkeren så langt det er mulig skal være arbeidsgiver for det nødvendige arbeidet.

I de mest omfattende saneringssakene vil det være svært belastende for søker å utføre arbeidet selv og vi erfarer at kommentarer til forskrift i for stor grad krever egeninnsats med saneringsarbeidet.

Arbeid med søknad

Fra kommentarer til forskrift:

Arbeid med egen søknad og søkerens deltakelse under kontroll og prøvetaking med Mattilsynet erstattes ikke.

I ordningen «Erstatning etter avvikling av pelsdyr» er det rom for å regne administrasjon som egeninnsats. Vi mener at dette er en bedre tilnærming. For søkere med omfattende saneringssaker er administrasjonsarbeidet en stor del av belastningen rundt saneringen. Det virker også urimelig at søkere som sanerer etter MRSA får kompensert kostnader til å utarbeide saneringsplan, mens søkere med like omfattende saneringstiltak ikke får tilsvarende rettigheter.

Kasteliste

Fra kommentarer til forskrift

Søker skal som en del av søknaden/saneringsplanen sette opp detaljert kasteliste med en oversikt over alder og nypris på mindre redskaper og løsøre som er omfattet av pålegget og som det søkes om erstatning for. Mindre redskaper og løsøre er for eksempel trillebår og håndredskaper. Statsforvalteren legger til grunn nypris på tilsvarende produkter minus et standardisert fradrag på 25 prosent.

Kommentarer til forskrift omtaler «Mindre redskaper og løsøre» og en kasteliste som skal settes opp av søkeren. Det er lagt opp til et standardisert fradrag på 25%. Statsforvalteren i Agder har siden 2011 behandlet mange saker Åpen Yngelråte. I noen tilfeller har samme søker har sanert av samme

årsak med få års mellomrom. Svært mye av det som skal erstattes, havner i disse tilfellene i kategorien «mindre redskaper og løsere». Dermed vil det meste av kuber og materiell til kuber være f.eks. 2 år gammelt. Det ville da være en fordel om rundskrivet omtalte en mulighet for å fravike regelen på 25% der dette virker urimelig.

Mindre redskaper er ifølge kommentarer til forskrift «for eksempel trillebår og håndredskaper». Etter vår oppfatning hadde det vært enklere for forvaltningen at det ble henvist til verdien på artikler som havner i denne kategorien. F.eks.: Dette gjelder mindre redskaper og løsøre med en nypris på under 7.000 kroner inkl. mva.

Bruksverdi

Vi opplever det som en positiv endring at det ved siste endring i kommentarer til forskriften ble konkretisert at bruksverdien av objektene som erstattes i større grad skal hensyntas. Teknisk verdi og nedskrevet verdi vil i mange tilfeller være langt lavere enn den reelle bruksverdien, og det er hensiktsmessig at det kan ytes skjønn i disse tilfellene.

Med vennlig hilsen

Tore Haugum
landbruksdirektør

Silje Lunden Gotehus
seniorrådgiver